

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Vår saksbehandler
Brita Schatvet

Telefon
22055420

Vår dato
19.12.2011

Deres dato

Vår referanse (oppgis ved svar)
2011/17538-19/108562/2011 EMNE A40

Deres referanse

Høringsuttalelse - Forslag til endringer i opplæringsloven, forskrifter til opplæringsloven og i fag- og timefordelingen - Organisering av skoleåret på Vg3

Fylkesdirektør for videregående opplæring i Akershus fylkeskommune viser til ovennevnte høring datert 2. november 2011 sendt ut av Kunnskapsdepartementet. Høringsfristen er satt til 3. januar 2012.

Fylkesdirektøren har hatt forslaget ute på høring ved sine videregående skoler og har fått totalt 16 høringsuttalelser fra skoler og fra to av tre regionale ledernettverk. Fylkeskommunens tre regionale ledernettverk består av rektorene ved de videregående skolene i regionene. Ledernettverkene i Follo og Asker og Bærum har avgitt felles uttalelse i tillegg til at noen av skolene også i disse regionene har sendt inn egne presiseringer i tillegg.

Fylkesdirektøren vil melde at høringsuttalelsen ikke er politisk behandlet i hovedutvalg for utdanning og kompetanse før den er sendt til Kunnskapsdepartementet. Den politiske behandlingen vil skje 31. januar 2012, og høringsuttalelsen sendes derfor med forbehold om politikernes godkjenning. Hovedutvalgets vedtak vil bli ettersendt til departementet så snart det foreligger.

Departementet ber spesielt om høringsinstansenes syn på tre eksplisitte forhold. Disse tas opp i egne punkter i høringsuttalelsen.

Høringsuttalelsens hoveddel

12 av høringsuttalelsene støtter med vekslende argumentasjon modell 1 i departementets forslag. Både skolene og ledernettverkene mener det er en stor fordel at skoleåret deles i en opplæringsdel og en eksamensdel, og hovedtyngden av høringsuttalelsene gir også uttrykk for at opplæringsdelen må gå frem mot ca. 23. mai. Selv om russefeiring har vært et tema i media og fra elever for å få skriftlig eksamen før 17. mai, støtter ingen av høringsinstansene dette argumentet. De som nevner dette, hevder tvert i mot at russefeiring er en privat sak og noe skolen på ingen måte skal innrette sin opplæring etter.

Skolene ser alle fordelene som departementet trekker frem, for å dele skoleåret i to. Elevene vil ha fått sine timer opplæring før eksamensperioden og dermed være så godt forberedt til skriftlig eksamen som mulig. Siden standpunkt karakterene ikke er satt, er dermed motivasjonen for å yte

fremdeles til stede. De fleste støtter også departementets syn om at forslaget gir en bedre utnyttelse av skoleåret.

Skolene er også glad for departementets påpeking at man vil legge vekt på at det totale minstetimetallet blir oppfylt og ikke gå inn og se på timetallet i hvert enkelt fag. Den relativt tidkrevende timetellingen for å oppfylle årstimetallet i hvert enkelt fag, faller dermed bort, og årstimetallet blir enklere å forholde seg til.

Fylkesdirektøren støtter ledernettverkene og skolenes innspill.

Forhold som departementet ber høringsinstansene uttale seg spesielt om:

1. Majoriteten av skolene som har uttalt seg, ønsker at de treårige yrkesfaglige løpene (medier og kommunikasjon og naturbruk) samt påbyggingsåret får samme organisering av skoleåret som foreslås for Vg3 studieforbereende. Argumentasjonen for dette knytter seg til valg av programfag. Skolene legger til rette for at de to yrkesfaglige løpene og påbyggingsåret kan velge programfag fra de samme blokkene som studieforbereende utdanningsprogram. Dersom dette ikke blir en mulighet også i fortsettelsen, vil programfagtilbudet bli svært begrenset for elever på disse utdanningsløpene. Det vil være uheldig. Skoler med påbyggingsår i utdanningstilbudet påpeker også at for motivasjonen til disse elevene, er det viktig at opplæringen er ferdig før eksamen tar til. Fylkesdirektøren støtter skolenes uttalelser.
2. Departementet ber om høringsinstansens syn på at delingen av skoleåret begrunnes med kvalitetsøkning i opplæringen. Dette forhold berøres i liten grad av høringsinstansene våre. Kvalitet er et vanskelig begrep å definere. De fleste endringer i skolen har vært begrunnet med økt kvalitet uten at forskning alltid har støttet at det er blitt kvalitativt bedre opplæring. For fylkesdirektøren er det avgjørende at elevene får så mye tid til undervisningen at det er mulig å få en forsvarlig opplæring i tråd med læreplanene. At skoleåret organiseres slik at opplæringen er unnagjort før elevene skal prøves gjennom en skriftlig eksamen i utvalgte fag, er viktig. At standpunkt karakterene settes etter at opplæringen er fullført slik at elevene har en god grunn til å strekke seg helt frem til siste slutt, er bra. Det vil holde læringstrykket oppe, noe som har vært krevende med nåværende organisering. For fylkesdirektøren fremstår derfor forslaget mer som en godt begrunnet endring av strukturen på opplæringsåret. Det mener vi i seg selv er viktig nok som argument for å gjennomføre endringen.
3. Innføring av mulighet til å fravike minstetimetallet i enkeltfag i fag- og timefordelingen. Fylkesdirektøren støtter en slik mulighet. Det har i praksis vist seg tilnærmet umulig å få full kontroll med at alle fag får sine minstetimetall oppfylt. For skolene er skoleeiers «overvåking» blitt en tvangstrøye som tar altfor mye verdifull tid vekk fra vesentlige gjøremål i skolehverdagen.

Innvendingene mot forslaget knytter seg til følgende forhold:

1. Komprimering av skoleåret
Skolene påpeker at et kortere opplæringsår for Vg3 studieforbereende utdanningsprogram vil påvirke hele skolesamfunnet. Lærere underviser på tvers av trinn, og komprimeringen vil få følger for timeplanen og dermed alle skolens elever.
Departementet skriver i høringen at en del programfag velges på tvers av trinnene. Dette vil måtte medføre at elever i Vg3 som følger programfag på Vg2-nivå, må fortsette med faget ut over opplæringsåret for Vg3, mens elever på Vg2-nivå som følger fag på Vg3-nivå blir ferdig

med sine fag tidligere enn det ordinære opplæringsåret for dem skulle tilsi. Små skoler (med tre klasser på trinnet) påpeker at de må legge til rette for at all undervisning i programfag må avsluttes når Vg3s opplæringsår er slutt. For å skape størst mulig bredde i programfagtilbudet innenfor de økonomiske rammene skolene er gitt, har de svært få programfag som har elever fra kun ett trinn. Følgelig vil opplæringen i programfagene være gjennomført når Vg3s undervisningsår er avsluttet. Dette vil innebære at elever på Vg2-nivå kun vil ha opplæring i fellesfag resten av skoleåret. Det vil innebære at timeplanen i avslutningen av skoleåret blir temmelig «hullete». Det vil være lite heldig for opplæringen.

Begge ledernetverkene og flere skoler mener at en komprimering av skoleåret er uheldig. Tre av utdanningsprogrammene innenfor studieforberedende utdanningsprogram har allerede 35 timers opplæringsuke. En økning av timetallet selv om dette kun innebærer et par timer i uken, fører til at timetallet er tilnærmet lik en ordinær arbeidsuke. Når elevene etter opplæringen forventes å forberede lekser til neste dag og noen deltar også i fritidsaktiviteter samt at skyss hjem muligens blir noe mer tidkrevende, blir ikke økningen en bagatell for elevene. Flere timer per uke vil, særlig for de elevene som allerede har 35 timers uker, medføre mindre tid til hjemmearbeid og fritidsaktiviteter. Også i Akershus har mange elever lang reisevei noe som gjør en hver utvidelse av opplæringstiden mindre attraktiv. Videre hevdes en økning i timetallet for Vg3 i 34 uker å få konsekvenser for alle elever, og fleksibiliteten vil bli sterkt begrenset. Spesialrom er en knapphetsfaktor ved flere skoler, og disse rommene er allerede maksimalt utnyttet slik skoleåret er organisert i dag. Det hevdes videre at komprimeringen vil gå på bekostning av ekstra tilrettelegging for svakere elever i og med at lærerressursene blir mindre tilgjengelig. Skoler hevder også at en utvidelse ut over allerede 35 timer, vil kunne gå ut over kvaliteten på elevenes læring rett og slett fordi antall timer blir for stort. Til sist bemerkes at det blir mindre rom for felles tid til samarbeid mellom lærere. Dette er ikke ønskelig.

I stedet for å komprimere opplæringsdelen foreslår flere at skoleåret bør starte tidligere, og at særlig høstferien kan begrenses i omfang. Høstferien kommer på et tidspunkt da skoleåret så vidt er kommet skikkelig i gang, og det ville være en fordel om elevene ikke fikk et avbrekk på en hel uke på denne tiden.

2. Skyss

Flere skoler nevner skyss som en kompliserende faktor. Når ulike trinn har forskjellig opplæringsår, vil hjemtransport kunne bli en krevende organisatorisk utfordring. Skoleskyss gjennomføres i dag hovedsakelig gjennom det ordinære skysstilbudet som NSB og buss-selskapene har, og endring av dette ser flere skoler som helt urealistisk. En utvidelse av opplæringen to dager i uken vurderes også av denne grunn som lite ønskelig.

Fylkesdirektørens konklusjon

Fylkesdirektøren støtter disse innspillene og mener at en avkorting av høstferien og en oppstart av skoleåret for alle elever tidligere enn nå, vil være å foretrekke fremfor en komprimering av opplæringsåret for Vg3-elevne ved studieforberedende utdanningsprogram. Det ville være en stor fordel om alle elevene ved en skole uavhengig av utdanningsprogram hadde felles opplæringsår.

Andre forhold:

Ett av våre regionale lederutvalg fremhever at eksamensperioden ikke må gjøres for kort. De hevder at tre uker bør avsettes til eksamen slik at skolene har en reell mulighet til å trekke ut elevene i det antall eksamener som de må ha i følge regelverket.

Det påpekes også at faglæreres undervisning i Vg1 og Vg2 ikke vil gjøre det lettere å gjennomføre muntlig eksamen for Vg3-elevne.

Med vennlig hilsen

Alf Skaset
fylkesdirektør

Hilde K. Kløvfjell
ass. fylkesdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.